

פרשת עקב

מילת ערלת הלב

בהמשך הפרשה נאמר: "ומלתם את ערלת לבבכם" (דברים י, טז). מפסוק זה משמע שעל האדם עצמו מוטלת החובה למול את ערלת ליבו. לעומת זאת בפסוק אחר נאמר: "ומל ה' אלקיך את לבבך" (שם ל, ו) ומשמע שהקב"ה ימול את ערלת ליבנו. וכיצד יתיישבו שני פסוקים אלו?

ומבאר אדמו"ר הזקן בעל התניא (אגרת הקדש סי' ד), שכמו שבערלת הבשר ישנה ערלה גסה (שאותה חותך המוהל בתחילה), וערלה דקה (שאותה פורע המוהל לאחר המילה), על דרך זה גם בערלת הלב ישנן שתי בחינות: ערלה גסה - שהיא מקור התאוות הגסות שבלב, כתאות האכילה, הממון, המשגל, וכל הדומה לזה. וערלה דקה - שהיא מקור המידות הרעות, כמידת הכעס, הגאווה, הקנאה, השנאה, וכל הדומה לזה.

וכנגד הערלה הגסה אומרת התורה "ומלתם את ערלת לבבכם", והיינו שעל האדם בעצמו לטרוח ולשבר את התאוות הגסות, ולסלק מליבו ערלה גסה זו, ודבר זה הוא ראשית העבודה ועיקרה.

אך כנגד הערלה הדקה אומרת התורה "ומל ה' אלקיך את לבבך", והיינו שאין בכח האדם לבדו להסיר מליבו את המידות הרעות החבויות ומסתתרות שם (עד שלפעמים אפילו האדם עצמו אינו מרגיש בהן מחמת עומק דקותן של המידות, והיותן טבועות בנפש האדם), ורק בעזרו של הקב"ה יכול האדם להצליח לסלקם מליבו.

וכאשר האדם טורח לעשות את חלקו בעבודה, ומסיר את התאוות הגסות מליבו ומעדן את נפשו, אף הקב"ה מסייעו להשלים את המלאכה, ומסיר גם את ערלת ליבו הדקה, ולהגיע לשלימות נפשית אמיתית.

ובדומה לזה הוא גם בכל ענין רוחני אחר, שעיקר תפקידו של האדם להתאמץ בכל כוחו לעשות את ראשית העבודה ועיקרה, וכאשר יגלה רצון אמיתי, ונכונות להקריב מעצמו כדי לזכות להתקרב להקב"ה ולעשות את רצונו, מכאן ואילך הקב"ה כבר יהיה בעזרו להשלים את המלאכה ולהגיע לשלימות האמיתית, כמאמר חז"ל (שבת קד, א) "הבא ליטהר מסייעין אותו".

